

Aktiviran EU Mehanizam za oporavak i otpornost

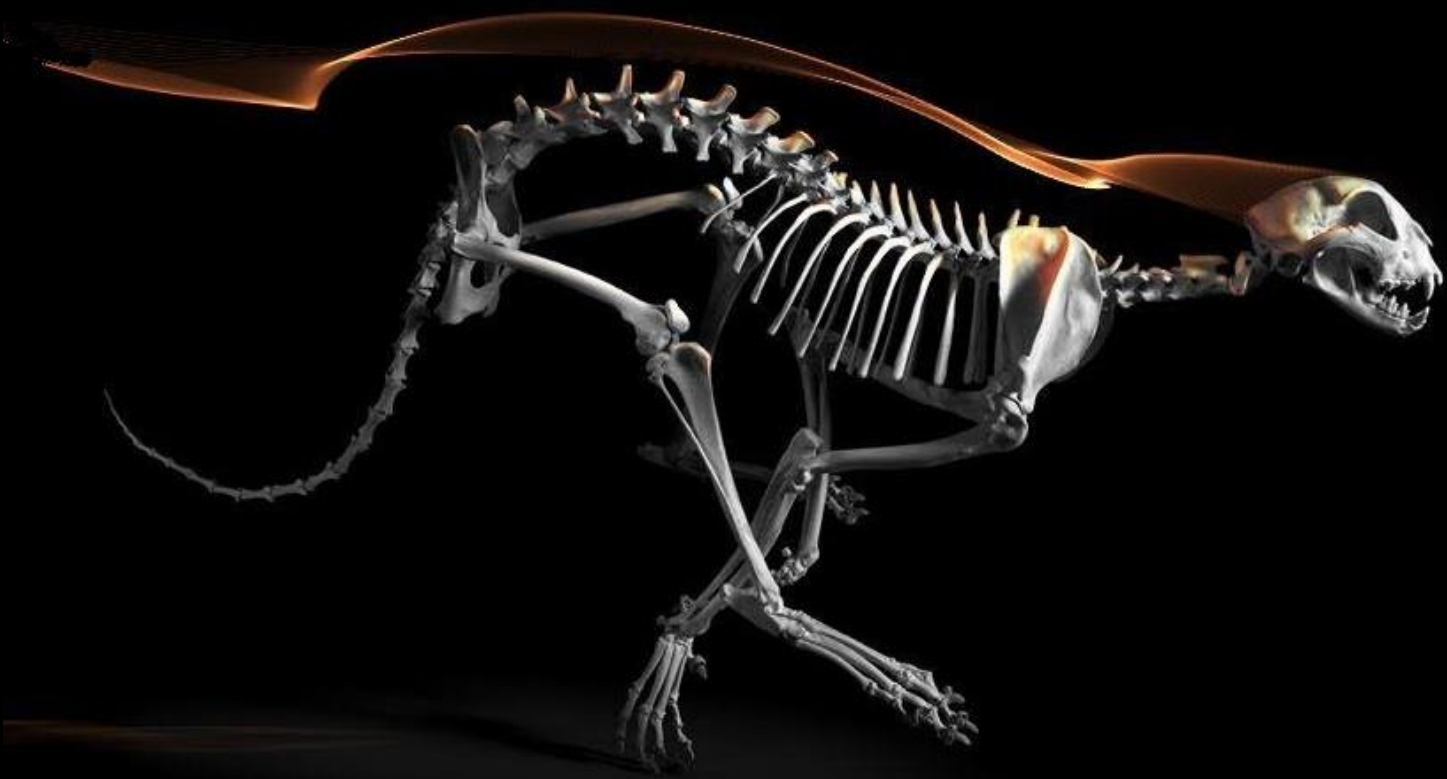
Brisel predlaže desetogodišnje fazno ukidanje zaštite fosilnih goriva u ECT

Radnici u „prljavim industrijama“ strahuju za svoju budućnost – panel

Porez na potrošnju „pragmatičniji“ od poreza na CO2 na granicama EU

Inicijativa za regione uglja u tranziciji na zapadnom Balkanu i u Ukrajini

Oročena fosilna goriva

Brisel predlaže desetogodišnje fazno ukidanje zaštite fosilnih goriva u ECT.....	OVDE
EU bi trebalo da održi Ugovor o energetskej povelji	OVDE
Porez na potrošnju „pragmatičniji“ od poreza na CO2 na granicama EU	OVDE
Aktiviran EU Mehanizam za oporavak i otpornost	OVDE
Izuzetno, prirodni gas može biti obuhvaćen fondom za postpandemijski oporavak	OVDE
Inicijativa za regione uglja u tranziciji na zapadnom Balkanu i u Ukrajini	OVDE
Nemačka: Kako sprečiti nestašice u snabdevanju strujom	OVDE
Bil Gejts: 51 milijarda tona GHG emisija godišnje	OVDE
WoodMac: Uvesti donju cenu ETS dozvole od 65 USD za tonu CO2	OVDE
Vodeće evropske osiguravajuće kuće još ne napuštaju fosilna goriva	OVDE
EU neophodna nuklearna renesansa – izveštaj	OVDE
EU: u pogonu 106 nuklearnih reaktora	OVDE
J. Koreja nudi pomoć Poljskoj u izgradnji nuklearnih elektrana	OVDE
Višegradaska grupa za nuklearnu energiju	OVDE
EK finansira projekat dekarbonizacije TE na lignit Matra u Mađarskoj	OVDE
Rusija i Azija će oblikovati evropske cene uglja – analitičar.....	OVDE
ACER izveštaj o metodologijama tarifa za distribuciju električne energije u Evropi	OVDE
EU protiv uvoza struje iz Belorusije	OVDE
Radnici u „prljavim industrijama“ strahuju za svoju budućnost – panel	OVDE
Poljski regulator podržava zahtev za prodaju električne energije na berzi	OVDE
Rumunija traži kratkoročno rešenje za energetske kompanije u stečaju	OVDE
Prosečne kliring cene električne energije u JIE od početka 2021. do sada (Izvor: IENE)	OVDE
Prosečne kliring cene električne energije u JIE u februaru (do 18,) u 2021. (Izvor: IENE).....	OVDE

Brisel predlaže desetogodišnje fazno ukidanje zaštite fosilnih goriva u ECT

BRISEL - Izvršna vlast Evropske unije založice se za desetogodišnje fazno ukidanje zaštite fosilnih goriva prema Ugovoru o energetskej povelji (ECT), nakon poziva nekih zemalja da napuste sporazum, osim ako se to ne može uskladiti s evropskim klimatskim ciljevima.

Više od 50 zemalja potpisnica ECT nastaviće u martu pregovore o ažuriranju sporazuma koji je stvoren 1990-ih za zaštitu međunarodnih energetske ulaganja.

Ugovor se u međuvremenu suočio sa sve većim kritikama evropskih vlada i ekoloških grupa koje kažu da podriva napore da se zaustavi upotreba fosilnih goriva jer omogućava stranim investitorima da tuže zemlje zbog politika koje utiču na njihove investicije.

RWE je ovog meseca ugovor iskoristio za traženje kompenzacije od holandske vlade zbog njenog plana da postupno ukine električnu energiju na ugalj do 2030. godine, što bi pogodilo i 2014. godine otvorenu elektranu Eemshaven nemačke kompanije.

Nafta i gas odmah, gas do kraja 2030.

Evropska komisija podnela je u ponedeljak, 15.februara, svoj predlog za reformu ugovora. Prema predlogu Evropske komisije, podnetom 15. februara, odmah bi se ukinula zaštita za nova

ulaganja u ugalj i naftu, plus energiju proizvedenu iz tih izvora, prenosi *Reuters*.

Nova ulaganja u elektroenergetsku infrastrukturu na gas zadržala bi zaštitu do kraja 2030. godine ako emituju manje od 380 g CO₂ po kWh i ako mogu koristiti gasove s niskim udelom ugljenika.

Ako takve gasne elektrane zamene ugalj, bile bi zaštićene 10 godina pošto izmena ugovora stupi na snagu, ili najkasnije do 2040. godine. Ovaj vremenski sled takođe bi se primenjivao na zaštitu postojećih ulaganja u bilo koja fosilna goriva.

EU podeljena oko reforme ugovora

Zemlje EU podeljene su oko reforme ugovora. Austrija je u utorak saopštila da podržava desetogodišnje ukidanje zaštite od fosilnih goriva, ali da se svaka nova zaštita za vodonik mora odnositi na obnovljivi vodonik.

Dokumentom se predlaže zaštita postojeće infrastrukture za fosilna goriva deset godina nakon što izmena i dopuna stupi na snagu. Nova proizvodnja električne energije bila bi zaštićena u tom periodu ako bi emitovala manje od 380g CO₂ po kWh, pokrivajući efikasna postrojenja na gas kao i obnovljive izvore.

To je ojačano u odnosu na raniji nacrt stava EU koji je postavio prag intenziteta emisije na 550g CO₂. Ali i dalje ostaje daleko iznad nivoa koji je EU razmatrala u svom nacrtu taksonomije, koja bi označila kao „održive“ samo gasne elektrane koje emituju manje od 100 g CO₂ po kWh - što zahteva hvatanje i skladištenje uglednika.

Prema predlogu EU, sporazum bi štiti vodonik proizveden iz fosilnih goriva, ako se tehnologija za hvatanje CO₂ koristi za suzbijanje nastalih emisija.

Analitičari skeptični

Analitičari kažu da su značajne reforme malo verovatne, jer bi promenama zahtevala jednoglasnu podršku svih potpisnika ECT - među njima i Japana, Turske i država EU, osim Italije.

"Jedina opcija koja nam preostaje, ako bismo želeli imati sporazum usklađen s Parizom, je povlačenje EU (iz Ugovora o Energetskoj povelji)", rekla je Yamina Saheb, viša analitičarka za klimatsku politiku u think tank-u OpenExp.

EU bi trebalo da održi Ugovor o energetskoj povelji

BON - Napuštanje ECT-a ne bi imalo apsolutno nikakve razlike PO Evropsku uniju, piše za **Euractiv** Dr Frank Umbah, direktor je istraživanja u Evropskom klasteru za klimu, energiju i sigurnost resursa (EUCERS) na Univerzitetu u Bonu.

To je zbog takozvane 'klauzule zalaska sunca' koja kaže da, čak i ako ga države EU napuste, investitori mogu još 20 godina tužiti vlade ako potpisnik napusti ugovor. Logično rešenje

je pregovaranje i modernizacija postojećih aranžmana, a ne jednostrano ukidanje ECT-a, konstatuje Umbah.

Nemački ekspert dodaje da postoje neki temeljni dobri razlozi za nastavak zaštite investicija obuhvaćenih ECT-om. Privatne investicije biće ključne za opsežne remonte infrastrukture potrebne za prelazak na obnovljive izvore energije.

Brža dekarbonizacija zahteva više privatnih ulaganja, a ne manje. Povećavanje rizika za investitore ukidanjem ECT-a biće kontraproduktivno, posebno ako su oni penzijski fondovi koji nisu skloni riziku ili oni koji ulažu u ime investicionih fondova, konstatuje Umbah.

Porez na potrošnju „pragmatičniji“ od poreza na CO2 na granicama EU

BERLIN - Porez na potrošnju bio bi pragmatičniji pristup od uvođenje poreza na emisiju ugljen-dioksida na spoljnim granicama Evropske unije i trebalo bi ga razmotriti barem u uvodnom periodu, smatra think-tank Nemački zeleni budžet (GBG).

Porez na potrošnju ne samo da bi bilo jednostavnije implementirati od tzv. mehanizma prilagođavanja ugljika na granici u smislu kompatibilnosti s pravilima Svetske trgovinske organizacije (WTO), već bi se takođe uzele u obzir prilike u zemljama u razvoju, kojima će trebati pomoć i više vremena da se usklade sa standardima, rekao je naučni direktor GBG Swantje Fidler (Swantje Fiedler), prenosi 16. februara **Argus media**.

Prema porezu na potrošnju, utvrdile bi se standardne vrednosti emisija za svaki proizvod koji se prodaje u EU, uz mogućnost pružanja dokaza o emisijama koje su pojedinačno niže. I bilo bi relativno lako uvesti visoku cenu CO2 pod nametom za potrošnju u poređenju s oporezivanjem CO2 na granicama EU, gde bi se pokrenula ozbiljna pitanja u vezi sa poštovanjem pravila WTO-a, rekao je Fidler.

Porez na potrošnju izbegao bi šakljava pitanja merila i izvoznih rabata o kojima se trenutno raspravlja kao delu pomenutog mehanizma. Merila za proizvode o kojima će se raspravljati na nivou EU verovatno će se smatrati diskriminatorskim prema pravilima WTO-a, upozorio je viši savetnik za industriju energetike Agora Energiewende Oliver Sartor.

Ali, prema Sartoru, "najveći" problem je pitanje izvoznih rabata čiji je cilj zaštita kompanija iz EU koje izvoze na globalno tržište. Iako se mehanizam prilagođavanja granice ugljika može uskladiti s pravilima WTO-a, to više nije slučaj s rabatima na izvoz, rekao je Sartor.

BRISEL - Evropska unija i formalno je uspostavila novi Instrument za oporavak i otpornost, čiji je cilj da pomogne oporavku država članica EU od posledica pandemije.

Potpisima koji su 12. februara na [dokument](#) stavili predsednici Evropske komisije, evropskog parlamenta i predsedavajući Evropskim savetom, stavljen je u pogon novi mehanizam EU od 672,5 milijarde evra pozajmica (€360 mlrd) i bespovratnih sredstava (€312.5 mlrd) dostupnih državama članicama EU.

Države članice moraju do kraja aprila dostaviti Komisiji planove za oporavak i otpornost kako bi mogle povući sredstva u okviru tog mehanizma. Jednom usvojeni, planovi moraju biti sprovedeni do 2026. godine.

Unutar mehanizma, 265 milijardi evra biće dostupno za zelenu tranziciju u obliku grantova i zajmova zemljama EU. Dodeljivanje tih sredstava pratiće se novom, hibridnom metodologijom, delom zasnovanom na kriterijumima razvijenim u okviru EU taksonomije zelenih finansija.

Uredba o uspostavljanju novog objekta stupiće na snagu do kraja marta. Instrument za oporavak i otpornost predviđen je za poboljšanje stanja u šest oblasti: zelena tranzicija (37%), digitalna transformacija (20%), ekonomska povezanost,

produktivnost i konkurentnost, socijalna i teritorijalna povezanost, zdravstvena, ekonomska i institucionalna otpornost i politike za sledeće generacije

Taj instrument smatra se centralnom merom 750 milijardi teškog dugoročnog budžeta Unije – koji je nazvan *Next generation*, odnosno Sledeća generacija i najveći je program ikad pokrenut u EU.

Uslov 37% za zaštitu klime

Instrumentom je predviđeno i da će 13 odsto novca biti dostupno odmah, kako bi se počelo sa pripremanjem za oporavak. Uslov je da se najmanje 37% potroši na borbu protiv klimatskih promena, a najmanje 20% na digitalizaciju. Ipak prethodno, a najkasnije do kraja aprila, države članice bi morale da predaju plan korišćenja novca u naredne tri godine. Do sada je to učinilo njih 18.

Izdvajanje novca iz Instrumenta za oporavak i otpornost uslovljeno je jednim drugim instrumentom – za poštovanje vladavine prava u državama članicama EU. Međutim, prema odluci Evropskog saveta, primena tog instrumenta je privremeno obustavljena i njegova sudbina predana u ruke sudija Evropskog suda pravde, koji će dati poslednju reč. Nije poznato kada bi odluka mogla da bude doneta.

Izuzetno, prirodni gas može biti obuhvaćen fondom

BRISEL - Mamutski 672,5 milijardi evra težak EU fond za postpandemijski oporavak, čiji je cilj da isključi projekte koji pogoršavaju klimatske promene ili štete životnoj sredini, u nekim bi se okolnostima mogao koristiti za ulaganje u fosilno gorivo - prirodni gas - objavila je Evropska komisija.

Zemlje EU, uključujući Nemačku i Poljsku, planiraju da koriste prirodni gas, koji doprinosi globalnom zagrevanju, kao "most" za isključivanje prljavijeg uglja - uprkos rastućoj zabrinutosti da povezano curenje metana iz gasne infrastrukture može ukinuti bilo kakve koristi.

Komisija je 12. februara objavila smernice kako bi pomogla zemljama da procene da li njihovi planovi potrošnje ne nanose veliku štetu suzbijanju klimatskih promena, prilagođavanju uticaju klimatskih promena, zaštiti morskih resursa, smanjenju zagađenja, zaštiti prirode i promovisanju „kružne ekonomije“, s manje otpada i više recikliranja.

Rečeno je da ulaganja u proizvodnju električne ili toplotne energije iz fosilnih goriva i srodne infrastrukture uglavnom ne bi trebalo da budu prihvatljiva za sredstva iz fonda.

Međutim, mogu se napraviti „ograničeni izuzeci“ za projekte prirodnog gasa „od slučaja do slučaja“, navodi se ukazujući na zemlje u kojima bi upotreba gasa mogla brzo suzbiti emisije zamenom uglja i nafte.

Bilo koja ulaganja u gas, takođe, ne smeju godinama blokirati smanjenje emisija CO₂, na primer putem infrastrukture koja se u budućnosti ne može „dekarbonizovati“ prelaskom na zelene gasove. Zemlje takođe moraju pokazati da ulaganja u gas "ne nanose značajnu štetu" ostalim pitanjima zaštite životne sredine.

Inicijativa za regione uglja u tranziciji na zapadnom Balkanu i u Ukrajini

BRISEL - Evropska komisija pokrenula je 15. februara Sekretarijat nove inicijative za pomoć regijama uglja na zapadnom Balkanu i Ukrajini u tranziciji sa uglja na ugljen-neutralnu ekonomiju, piše *The EU Neighbours* (Susedi EU) portal.

Nova inicijativa nadovezuje se na iskustva EU inicijative za regije uglja u tranziciji i ima za cilj povezivanje regiona uglja u EU sa onima na zapadnom Balkanu i u Ukrajini putem bratimljenja, kao način za podsticanje razmene i prenosa znanja, iskustva i najboljih praksi o pitanjima vezanim za tranziciju. Sekretarijat inicijative pružiće direktnu podršku za sprovođenje ovih programa i obezbediti saradnju između institucija i aktera koje će inicijativa angažovati.

„Prepoznavamo da sve regije i države nemaju istu polaznu tačku na putu ka klimatskoj neutralnosti, i zato Evropski zeleni dogovor uključuje poglavlje o „pravednoj tranziciji“, koje pruža posebnu podršku regijama sa industrijom uglja koji su najviše pogođeni tranzicijom,“ rekla je Dite Jul Jorgensen, generalna direktorka za energiju u Evropskoj komisiji.

Daljnja ambicija je uspostaviti akademiju za ugalj, pružajući relevantnim subjektima posebne obuke o upravljanju, angažmanu zajednice, melioraciji životne sredine i prenameni zemljišta i imovine. Odabrane pilot oblasti dobiće tehničku pomoć u cilju izrade tranzicionih mapa za lokalne vlasti. Konačno, partneri inicijative pomoći će regionima uglja na zapadnom Balkanu i u Ukrajini da pristupe finansiranju tranzicionih projekata ili programa, na osnovu različitih dostupnih izvora, uključujući Evropsku komisiju, Svetsku banku i Evropsku banku za obnovu i razvoj, prenosi portal..

Nemačka: Kako sprečiti nestašice u snabdevanju strujom

BERLIN - Previše ili premalo električne energije u mreži može dovesti do nestašice u snabdevanju čitavih oblasti strujom, što se za sada u Nemačkoj još nije dogodilo. Godinama nije bilo takvih slučajeva, a prošle godine je prosečni Nemač doživio samo 12 minuta prekida: najmanje u Evropi i beskrajno malo u odnosu na prosek američkog građanina iz 2019. godine od 4,7 sati.

Podvig Nemaca bio je moguć, međutim, samo zato što je zemlja u poslednje dve decenije uglavnom dodavala kapacitete čiste energije u sistem, ulaganja podstaknuta kroz cenovne subvencije koje čine njenu struju najskupljom u Evropi. U isto vreme, zemlja je zadržala veći deo proizvodnje fosilnih goriva i niz nuklearnih elektrana. Višak energije se izvozi - s lepom zaradom za komunalne kompanije koje poseduju ugljenokope.

Čitava se ova kalkulacija dramatično se, međutim, menja. Nemačka kreće u zatvaranje svojih elektrana na uglj (poslednje će zatvoriti najkasnije 2038. godine) i nuklearnih elektrana (koje će biti isključene iz mreže 2022. godine). Nemački sektor prirodnog gasa ističe da je gas savršen partner za fluktuirajuće obnovljive izvore energije (OIE). Ekonomisti, međutim, ističu da će se sa višim cenama ugljenika, CO2 dodatak povećati na nove maksimume, pa je – kažu - sve verovatnije da će prirodni gas u bliskoj

budućnosti biti skuplji od cene električne energije koju bude proizvodio.

Rešenje je u upravljanju potražnjom

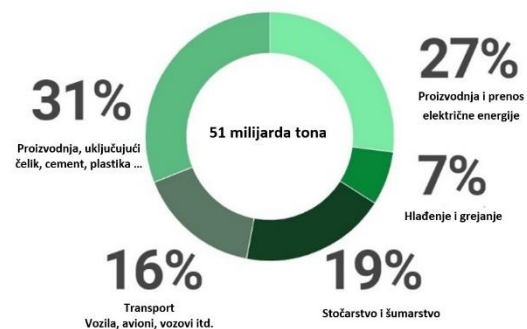
Stručnjaci kažu da upravljanje potražnjom ima ogroman, do sada uglavnom neiskorišten potencijal. Putem tarifnih razreda, velike količine potražnje za energijom mogu se prebaciti s, na primer, dnevnih vrhova na noćne sate kada potražnje gotovo nema.

Tobi Kuture, čelnik konsultantske firme za OIE, E3 Analytics kaže: „Ukratko, ono što moramo učiniti je okrenuti prethodnu paradigmu koja se koristi za izgradnju elektrana kako bi se zadovoljila potražnja. Sada moramo namerno oblikovati našu potražnju za električnom energijom tako da se ona bolje prilagodi našoj ponudi: da bude promenljiva, obnovljiva i obilna“.

Nacionalne vlade imaju rok do kraja aprila da podnesu svoje planove potrošnje Komisiji na odobrenje.

Bil Gejts: 51 milijarda tona GHG emisija godišnje

NUJORK - U normalnoj godini svet dodaje 51 milijardu tona gasova staklene bašte u atmosferu, piše Bil Gejts u svojoj knjizi *Kako izbeći klimatsku katastrofu: rešenja koja imamo i proboji koji su nam potrebni*, objavljenu 16. februara. Gejts u sledećoj tabeli prikazuje izvore emisija (GHG):

WoodMac: Uvesti donju cenu ETS dozvole od 65 USD za tonu CO2

LONDON - Evropa mora uložiti milijarde u obnovljive izvore energije i skladištenje ili neće ispuniti svoj klimatski cilj do 2030. godine, stoji u izveštaju od 18. februara renomirane konsultantske kuće **Wood Mackenzie**.

Čelnici Evropske unije u decembru su se dogovorili da će do 2030. smanjiti neto emisiju gasova staklene bašte (GHG) za najmanje 55 posto u odnosu na nivo iz 1990. godine, značajno pooštravajući postojeći cilj od 40 posto.

Međutim, analiza Wood Mackenzie-a pokazala je da će, prema trenutnim planovima, Evropa do 2030. godine postići smanjenje emisije od 46 posto u odnosu na nivo iz 1990. godine.

Da bi ispunio novi cilj, bloku je potrebno značajno povećanje kapaciteta obnovljivih izvora energije i skladišta električne energije, što zahteva investicije od oko 585 milijardi dolara do 2030. godine, navodi se u izveštaju.

Takođe su neophodne tehnologija za hvatanje i skladištenje ugljenika (CCS), široka upotreba vodonika kao goriva, više električnih vozila i reforme sistema trgovanja emisijama blokova (ETS), uključujući uvođenje donje prihvatljive cene od 65 dolara po toni emitovanog CO2, navodi se u izveštaju.

Nivo trenutnih referentnih cena u evropskom ETS-u iznosi 39 eura / tona.

Vodeće evropske osiguravajuće kuće još ne napuštaju fosilna goriva

LONDON - Iako su najveće evropske osiguravajuće kompanije "prednjačile" u smanjenju osiguranja i ulaganju u industriju uglja, neke od politika te industrije i dalje su problematične. Na primer, Lloyd's još uvek omogućava osiguranje novih elektrana na ugalj, navela je na jednom skupu industrije osiguranja Lucie Pinson, čelnica ekološke grupacije Reclaim Finance, prenosi **S&P Global Platts**

LLOYD'S

Lloyd's je u svom izveštaju o zaštiti životne sredine za 2020. godinu naveo da će od 1. januara 2022. prestati da osigurava termoelektrane na ugalj, rudnike termalnog uglja, naftni pesak i nove arktičke energetske istraživačke aktivnosti. Odredio je, međutim, da od 1. januara 2030. počne postupno ukidanje postojećih osiguranja u ovim sektorima.

Pinson je takođe navela da su Zurich Insurance Group AG, Lloyd's, Allianz SE, AXA SA i Munich Re među 15 najvećih svetskih osiguravalaca u sektorima nafte i gasa i da se niko od njih nije obavezao da će prestati osiguravanje projekata nafte i gasa.

EU neophodna nuklearna renesansa – izveštaj

BRISEL - Obnovljivi izvori neće biti dovoljni da bi Evropa ispunila svoj cilj klimatske neutralnosti do 2050. godine, kaže koalicija centrističkih i konzervativnih članova Evropskog parlamenta. Umesto toga, EU će trebati nuklearnu renesansu da bi to postigla, tvrde oni.

Pod naslovom "Put ka klimatskoj neutralnosti EU do 2050. godine", izveštaj se konkretnije osvrnuo na cenu i prostorne potrebe vetra i sunca

u odnosu na nuklearke u dve države - Holandiji i Češkoj.

Zaključak je da je nuklearna energija zapravo jeftinija od vetra i sunca i da obnovljivi izvori ne bi mogli zadovoljiti sve potrebe zemlje za električnom energijom.

Štaviše, troškovna prednost nuklearne energije povećava se kada se jednačini dodaju sistemski troškovi i dalje povećava s većom stopom prodiranja vetra i sunca, tvrdi se.

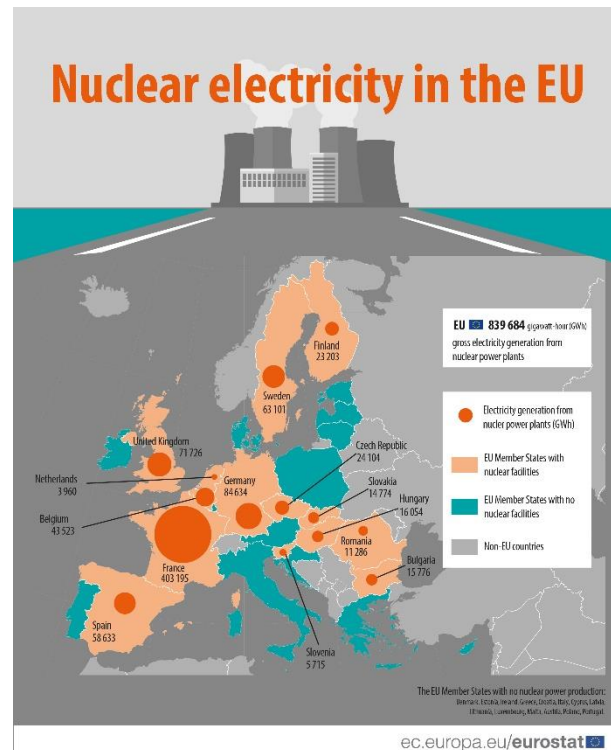
Dok Varšava tražiti odobrenje EU za izgradnju nuklearne elektrane zasnovane na američkoj tehnologiji, Češka vlada je sa svoje strane rekla da "nema drugog izbora osim nuklearne energije" da ispuni klimatske ciljeve EU i da će podržati više klimatske ciljeve samo ako Brisel odobri planirani zahtev za državnu pomoć za izgradnju novog nuklearnog bloka u Dukovaniju.

Evropska komisija zauzela je agnostički stav o nuklearnoj energiji, rekavši da neće blokirati državnu pomoć za nova nuklearna postrojenja.

Međutim, šef EU za klimu Frans Timmermans upozorio je na troškove, rekavši da je nuklearne elektrane "vrlo, vrlo skupo" graditi.

EU: u pogonu 106 nuklearnih reaktora

BRISEL – Statistička služba Evropske unije Eurostat objavio je da u 2019. godini u 13 članica EU bilo u pogonu ukupno 106 nuklearnih reaktora. Oni su proizveli 765.337 GWh električne energije ili oko 26 odsto ukupne proizvodnje u tom bloku.

Najveći proizvođač nuklearne energije u EU bila je Francuska s 399.011 GW h (52,1 % od ukupne proizvodnje). Zatim, slede Nemačka (75.071 GW h ili 9,8 %), Švedska (66.130 GW h ili 8,6 %) i Španija (58.349 GW h ili 7,6 %).

Na ove četiri zemlje otpadalo je više od tri četvrtine ukupno proizvedene električne energije u nuklearnim elektranama u Evropskoj uniji.

Inače, ukupna proizvodnja električne energije iz nuklearnih elektrana u EU-u smanjila se od 2006. do 2019. za 16,3 posto, uglavnom zbog prestanka rada nuklearnih reaktora u Nemačkoj, prenosi

Reuters.

J. Koreja nudi pomoć Poljskoj u izgradnji nuklearnih elektrana

VARŠAVA - Državna Korea Hydro & Nuclear Power (KHNP) ponudila je pomoć Poljskoj u izgradnji svojih prvih nuklearnih elektrana, u sklopu planova Varšave na smanjenju emisije ugljenika, objavila je kompanija u sredu, prateći slične ponude iz SAD i Francuska.

Poljska trenutno većinu električne energije proizvodi iz uglja i uveliko računa na nuklearnu energiju kako bi zadovoljila svoje buduće energetske potrebe, zajedno sa vetrom i solarnom energijom, piše **Reuters**.

Varšava planira da izgradi 6-9 gigavata (GW) nuklearnih energetske kapaciteta, s tim da prvu nuklearku izgradi do 2033. godine, ali još nije razvila šemu finansiranja ili predložila konačnu lokaciju.

Najintenzivniji razgovori o tehnologiji i finansiranju vode se sa Sjedinjenim Državama, ali i sa Francuskom o potencijalnoj saradnji.

"Spremni smo da saradujemo s Poljskom na izgradnji svoje nuklearne elektrane kroz pristup dokazanoj naprednoj korejanskoj nuklearnoj tehnologiji i traženjem finansijskih rešenja", saopšteno je iz KHNP.

Reuters navodi da KHNP nudi svoje napredne energetske reaktore (APR 1400) za poljski nuklearni program.

Višegradaska grupa za nuklearke

VARŠAVA - Predsednici Poljske, Mađarske, Češke i Slovačke podržali su 10. februara nuklearnu energiju kao načina za suzbijanje klimatskih promena.

Četiri predsednika su tokom konferencije za novinare rekli da srednjoevropske države koje čine Višegradsku grupu unose potrebnu raznolikost u stavove Evropske unije u sve četiri žele da razvijaju nuklearnu energiju.

EK finansira projekat dekarbonizacije TE na lignit Matra u Mađarskoj

BRISEL- Evropska komisija (EK) najavila je finansiranje postepenog ukidanja proizvodnje električne energije iz lignita u mađarskoj elektrani Matra u okviru svog programa LIFE za životnu sredinu i klimu.

Projekat je jedan od nekoliko najavljenih 17. februara, a potpomognut ukupnom investicijom od 121 milion evra za nove integrisane projekte u okviru programa, piše **S&P Global Platts**.

Mátra je poslednja preostala mađarska elektrana na lignit, ali na nju otpada gotovo 50% emisija CO2 u energetske sektoru zemlje.

Cilj projekta je dekarbonizacija elektrane od 884 MW do 2030. godine, kombinacijom obnovljivih izvora energije, skladištenja energije i tehnologija prirodnog gasa, uz zatvaranje dva vezana rudnika lignita do istog datuma.

Projekat predviđa razvoj prototipskih rešenja za lokacije za vađenje lignita koja bi se mogla replikovati širom Mađarske, saopšteno je iz Evropske komisije.

Postupnim ukidanjem smanjila bi se mađarska emisija gasova efekta staklene bašte (GHG) za 14%, odnosno oko 6,5 miliona mt CO2 godišnje, navodi se u izveštaju.

Mađarski nacionalni energetske i klimatske plan, koji je vlada usvojila 8. januara 2020. godine, ima za cilj smanjenje emisije GHG za 20% do 2030. godine u odnosu na nivo iz 1990. godine i povećanje udela obnovljivih izvora na 20% u proizvodnom miksu.

Ostali projekti odabrani za podršku u okviru programa LIFE uključuju sprovođenje regionalnog akcionog plana za klimu i energiju u Malopoljskoj oblasti u Poljskoj i obnovu u Irskoj oko 10.000 hektara tresetišta s velikim potencijalom za skladištenje ugljenika.

Rusija i Azija će oblikovati evropske cene uglja – analitičar

BON - Evropske cene uglja verovatno će postati sve nestabilnije u narednim godinama jer će Rusija i Azija praktično određivati njihov raspon, rekla je analitičarka švajcarske vodeće energetske kompanije Alpiq Diana Bacila na internet konferenciji u sredu.

Ruski uglj imaće sve veći udeo u evropskom uvozu, jer zemlje širom kontinenta ove decenije ukidaju proizvodnju te energetske sirovine, konstatovala je Bacila na konferenciji Prospero o prognozama kretanja cena električne energije.

„Iako ćemo zatvoriti elektrane na uglj, to ne mora nužno značiti ... da bi i cene trebalo da budu niže. To bi zapravo moglo izazvati njihovu veću nestabilnost”, dodala je ona.

Analitičarka za uglj u švajcarskoj firmi očekuje da će Evropa do 2030. godine zatvoriti oko dve trećine svojih elektrana na uglj ukupnih kapaciteta od oko 25 GW.

Kao najkonkurentniji dobavljač goriva na evropskom tržištu, udeo Rusije u uvozu verovatno će porasti, dodala je.

Evropski uvoznici uglja biće prisiljeni da prihvataju bilo koje cene kako bi sprečili izvoz ruskog uglja na tržište Azije u periodima povišene potražnje, konstatovala je Bacila, prenosi **Montel**.

ACER izveštaj o metodologijama tarifa za distribuciju električne energije u Evropi

LJUBLJANA - Agencija EU za saradnju energetskih regulatora (ACER) **objavila je** 10. februara svoj prvi izveštaj u kome preispituje metodologije za tarife za distribuciju električne energije u Evropi.

Električne mreže su okosnica energetskih sistema. Tarife se koriste za nadoknađivanje troškova mrežnih operatora i za podršku sveukupnoj efikasnosti sistema pružajući prave podsticaje operaterima i korisnicima mreže.

Kako Evropa nastoji da dekarbonizuje svoj energetski sistem, (sa snažnim fokusom na elektrifikaciju, povećan udeo obnovljivih izvora energije i aktivniju ulogu mrežnih korisnika), može biti sve značajniji način, ali mi sve složeniji način kako su dizajnirane tarife za distribuciju, navodi ACER.

Izveštaj pruža detaljne podatke o tome koji se troškovi nadoknađuju putem tarifa za distribuciju u državama članicama EU i kako su tarife dizajnirane. Takođe se dotiče načina na koji se neke aktivnosti tranzicije energije (npr. Power-to-X objekti, javne stanice za punjenje električnih vozila i energetske zajednice) tretiraju u tarifnim metodologijama, što zauzvrat može igrati ulogu u njihovom usvajanju.

Izveštaj ACER-a sadrži više preporuka:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____

- Trebalo bi obezbediti zajedničko razumevanje pojma „distributivne tarife“ tako što će se razlikovati od ostalih regulisanih tarifa koje plaćaju korisnici priključeni na distributivnu mrežu;
- Potrebno je ojačati ulogu nacionalnih regulatora u određivanju tarifa;
- Tarifne metodologije trebalo bi da omoguće subjektima na tržištu da razumno predvide razvoj tarifa (npr. ACER preporučuje tarifno metodološko razdoblje od najmanje 4 godine, s godišnjim ažuriranjem tarifnih vrednosti na osnovu pokretača definisanih tarifnom metodologijom i inflacije);
- Potrebno je osigurati transparentno i efikasno uključivanje zainteresiranih strana;
- Transparentnost u postavljanju tarifa za distribuciju treba da zadovolji barem minimalni standard;
- Minimalni skup kategorija troškova distribucije treba formirati tako da se olakša poređenje;
- Potrebno je izbegavati distorzivne efekte prilikom određivanja tarifa za ulazak i povlačenje;
- Osnove distributivne tarife treba da odražavaju pokretače troškova;
- Potrebno je obratiti pažnju na interakciju između cenovnih signala distribucionih tarifa i ostalih cenovnih signala;
- Potrebno je izbegavati različit tretman iste korisničke grupe, osim ako to nije opravdano.

EU protiv uvoza struje iz Belorusije

BRISEL - Evropska komisija istražuje mere usmerene na sprečavanje uvoza električne energije iz Belorusije kroz Rusiju u tri baltičke države.

"Nemamo dokaze koji bi potvrdili da bi se električna energija koju je Rusija prodala na baltičko tržište uvozila iz Belorusije. Ali mi pažljivo proučavamo sve dostupne informacije o trgovinskim tokovima", rekla je 11. februara Kadri Simson, komesar EU za energiju.

Dodala je da su fizički tokovi "neizbežni" jer su Estonija, Letonija i Litvanija i dalje povezane s Rusijom i Belorusijom kroz mrežu bivšeg Sovjetskog

Saveza. "Zbog toga ovaj problem moramo rešiti sinhronizacijom s kontinentalnom mrežom EU," rekla je Simson evropskom parlamentu.

Ona je navela da komisija traži načine za sprovođenje poziva lidera EU iz decembra 2020. za zabranu uvoza nuklearne energije iz trećih zemalja koje ne ispunjavaju EU standarde nuklearne sigurnosti. Baltičke zemlje i čelnici EU izrazili su zabrinutost za svoju bezbednost zbog dva beloruska nuklearna reaktora VER-1200, čija je zajednička snaga 2,4 GW.

Evropski parlament je velikom većinom usvojio rezoluciju u kojoj se poziva Komisija da predloži mere za obustavu trgovine električnom energijom s Belorusijom u skladu sa obavezama prema međunarodnoj trgovini, energetici i nuklearnom zakonu kako bi se "osiguralo da električna energija proizvedena u nuklearci u Ostrovcu ne ulazi na energetska tržišta EU, dok su Estonija, Letonija i Litvanija i dalje povezane "na istu mrežu kao Rusija i Belorusija.

Radnici u „prljavim industrijama“ strahuju za svoju budućnost - panel

LONDON - Skoro 90% poljske energije dolazi od uglja, sektora koji zapošljava 90.000 ljudi, što ilustruje socijalnome, tako i u finansijske i tehnološke izazove brzog prelaza Evrope na zelenija goriva, piše 22. februara *Platts*.

"Ne radi se o tome da će samo neki ljudi izgubiti posao, već cele regije osećaju da su žrtvovani," rekla je na onedeljnom internet panelu Patricija Kraft, koordinatorka energetske politike za Konfederaciju nemačkih sindikata.

"Morate naterati radnike da prihvate ovaj prelaz na klimatsku neutralnost i to nećete dobiti ako osećaju da od toga nemaju koristi, da bi mogli završiti u gorem stanju", dodala je ona.

Hans-Jorn Vedige, šef strategije za klimatske fondove za Thyssenkrupp Steel Europe, drugog najvećeg proizvođača čelika u Evropi, rekao je da je jedan od problema što su neki od izgubljenih radnih mesta u prljavoj industriji "izuzetno dobro plaćeni" - i nejasno je hoće li novi zeleni odgovarati tim platama.

"Svi znaju da ljude treba prekvalifikovati - ali koje su kvalifikacije potrebne u budućnosti trenutno nije jasno u mnogim industrijama," kaže Kraft.

Jadwiga Emilewicz, poljski parlamentarac iz jednog od regiona u kojima dominira teška industrija, kaže da poljske porodice imaju malo prostora u svojim budžetima da plate više za energiju, pa bi traženje od njih da kupuju skuplju čistu energiju "moglo izazvati puno socijalnih problema".

Poljski regulator podržava zahtev za prodaju električne energije na berzi

VARŠAVA - Poljski energetske regulator podržao je (11. februara) zahtev da komunalne kompanije prodaju svoju energiju na berzi jer to donosi transparentnost i likvidnost na tržište na veliko električne energije.

Zahtev takođe pomaže u stvaranju referentne cene električne energije i privlači više igrača na poljsko tržište, saopštio je regulator.

Nacrt zakona ukinuo bi obavezu iz 2019. komunalnim preduzećima da sav svoj proizvod trguju na državnoj berzi TGE.

Rumunija traži kratkoročno rešenje za energetsku kompaniju u stečaju

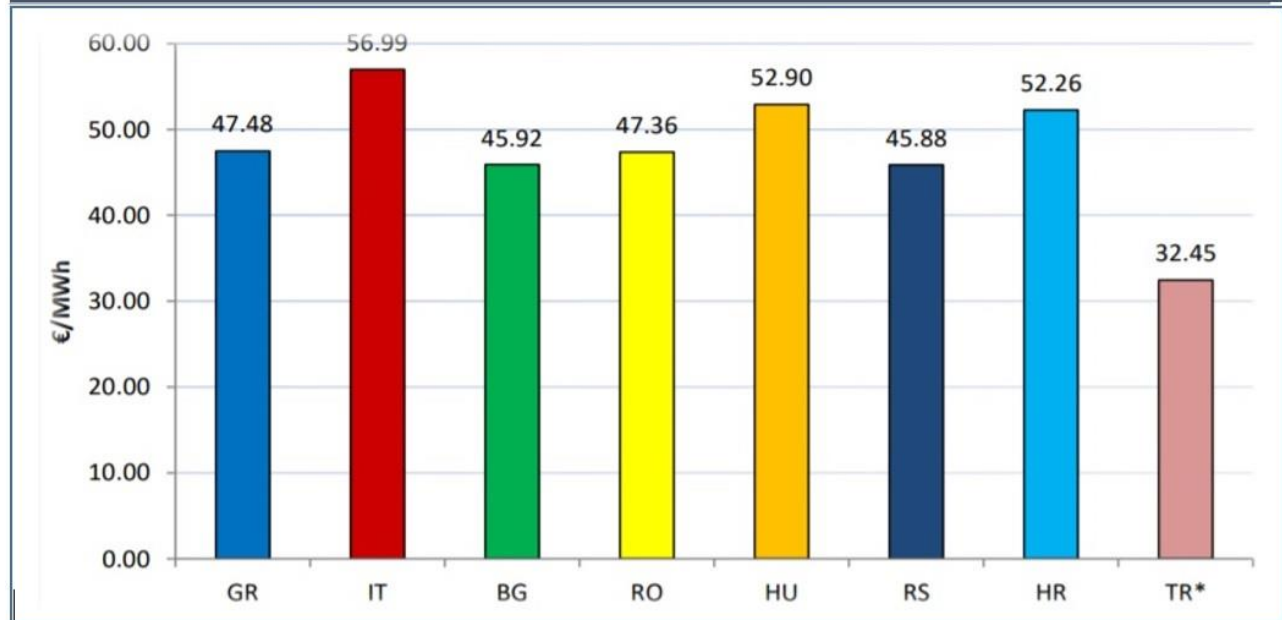
BUKUREŠT - Vlada Rumunije će amandmanom na zakon staviti na raspolaganje nacionalnoj energetske kompaniji koja je pred stečajem, rezervne fondove za isplatu plata rudara koji štrajkuju u dolini Jiu, zbog čega je elektranu na uglj Mintia ostala bez goriva, piše 22. februara portal *Romania-Insider*.

Državna kompanija za proizvodnju uglja i električne energije CEH, koja je vlasnik rudnika i elektrane Mintia, u postupku je nesolventnosti - što joj zabranjuje pristup posebnom fondu koji se koristi za isplate zaposlenih u vanrednim okolnostima.

Referentni zakon će biti brzo dopunjen tako da omogući isplatu plata u CEH-u, rekao je ministar energije Virgil Popescu. Plate rudara obezbeđuju se na period od tri meseca, prenosi portal.

U isto vreme, rekao je da se za CEH mora naći dugoročno i održivo rešenje. Ponovio je nadu u postupnu konverziju iz uglja u zelenu energiju, koristeći EU fondove.

Prosečne kliring cene električne energije (do 18. feb.) u JIE u februaru (Izvor IENE)

Prosečne kliring cene električne energije u JIE od početka godine do sada (Izvor IENE)
